

Ηλεκτρονικά Μουσικά Περιοδικά

Εισαγωγή

Η ευρύτατη εφαρμογή της πληροφορικής σε όλες τις επιστήμες καθώς και οι δυνατότητες που παρέχονται σήμερα στους χρήστες του διαδικτύου είναι δύο από τους σημαντικότερους παράγοντες που έχουν οδηγήσει στη δημιουργία ηλεκτρονικών, επιστημονικών αλλά και γενικότερου ενδιαφέροντος, μουσικών περιοδικών. Παράλληλα, κανείς δεν μπορεί να παραγνωρίσει το σημαντικά χαμηλότερο κόστος που απαιτεί η κυκλοφορία και διατήρηση ενός διαδικτυακού περιοδικού, ιδιαίτερα σε καιρούς χαλεπούς για την τέχνη όπου η χρηματοδότηση αποδεδειγμένα φθίνει. Αυτό είναι άλλωστε ορατό στον τομέα της έντεχνης μουσικής στον οποίο θα επικεντρωθούμε.

Οι φορείς που διατηρούν τέτοιου είδους περιοδικά είναι πολλοί και προέρχονται από διαφορετικούς χώρους. Κυριαρχούν ανάμεσά τους τα πανεπιστημιακά τμήματα καθώς και τα επιστημονικά και ερευνητικά κέντρα που είτε είναι αυθύπαρκτα είτε είναι συνδεδεμένα με κάποιο ανώτερο ίδρυμα. Επίσης, σύλλογοι και μουσικολογικές ενώσεις καταγράφονται ως φορείς που έχουν δημιουργήσει διαδικτυακά περιοδικά, κυρίως με στόχο την προαγωγή της έρευνας. Τέλος, κανείς δεν μπορεί να παραγνωρίσει τις ατομικές και ομαδικές προσπάθειες που προκύπτουν ως αποτέλεσμα αγάπης και ενδιαφέροντος προς τη μουσική.

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, τα ηλεκτρονικά περιοδικά για την έντεχνη μουσική θα μπορούσαν να χωριστούν σε δύο τομείς: τα ενημερωτικά-ψυχαγωγικά και τα αμιγώς επιστημονικού ενδιαφέροντος.

Τα πρώτα παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα τεκταινόμενα και τις τρέχουσες εξελίξεις στην έντεχνη μουσική, ενώ περιέχονται άρθρα, συνεντεύξεις και κριτικά σημειώματα σχετικά με παραστάσεις, βιβλία και φυσικά τις νέες δισκογραφικές κυκλοφορίες. Η κατάσταση είναι φυσικά διαφορετική όσον αφορά τα επιστημονικά-μουσικολογικά περιοδικά που διατηρούνται στο διαδίκτυο και τα οποία σε καμία περίπτωση δεν διαφέρουν από τα έντυπα επιστημονικά περιοδικά. Αυτό σημαίνει ότι για να δημοσιευθεί ένα άρθρο θα πρέπει να περάσει από διαδικασία αξιολόγησης από την ορισμένη επιστημονική επιτροπή, η οποία αποτελείται από επιστήμονες με κύρος και γνώση πάνω στο γνωστικό αντικείμενο.

Η Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» επιδιώκοντας να προσφέρει ουσιαστική βοήθεια στη διάδοση της μουσικής στην Ελλάδα έχει κάνει μία σημαντική προσπάθεια ευρετηρίασης των [περιοδικών](#) (ενημερωτικών και επιστημονικών) ώστε κανείς να μπορεί να πλοηγηθεί με άνεση. Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για πληροφόρηση συνεχώς ερευνούμε το διαδίκτυο και προσθέτουμε όλες τις νέες παρουσίες δικτυακών τόπων στη λίστα με τις «[Ενδιαφέρουσες Ιστοσελίδες](#)», η οποία βρίσκεται αναρτημένη στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης.

Επιστημονικά ηλεκτρονικά περιοδικά

Ενδεικτικά θα παρουσιάσουμε εδώ δύο επιστημονικά περιοδικά που δραστηριοποιούνται στο χώρο του διαδικτύου. Το πρώτο από αυτά ονομάζεται [Music Theory Online](#). Από τον τίτλο και μόνο κανείς αντιλαμβάνεται ότι τα άρθρα που παρουσιάζονται έχουν ως κύριο ερευνητικό πεδίο τη θεωρία της μουσικής, δηλαδή έναν αρκετά παραδοσιακό τομέα της επιστήμης. Τα άρθρα που επιλέγονται για να δημοσιευθούν αφορούν διάφορα θεωρητικά ζητήματα από όλες τις περιόδους. Το ηλεκτρονικό περιοδικό ξεκίνησε την λειτουργία του τον Φεβρουάριο του 1993 και αυτή τη στιγμή διανύει το 14ο έτος ύπαρξής του δίχως να παρουσιάσει κάποια διακοπή στην κυκλοφορία του, γεγονός αρκετά σημαντικό για την παγίωσή του στη συνείδηση της επιστημονικής κοινότητας ως αξιόπιστου περιοδικού.

Το άλλο μουσικολογικό περιοδικό που θα παρουσιάσουμε ονομάζεται [Empirical Musicology Review](#) το οποίο δραστηριοποιείται εδώ και 18 μήνες περίπου και εκδίδεται από την Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου του Οχάιο. Όπως μπορεί να αντιληφθεί κανείς

το αντικείμενο μελέτης είναι η Εμπειρική Μουσικολογία, ένας επιστημονικός κλάδος που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια και στοχεύει στη μελέτη της μουσικής μέσω της παρατήρησης και των πειραμάτων. Η Εμπειρική Μουσικολογία προέκυψε ως νέος τομέας από τους κλάδους της Μουσικής Ψυχολογίας και της Κοινωνιολογίας της Μουσικής και οι προσπάθειες των ερευνητών επικεντρώνονται στο να επιτύχουν ασφαλή ερευνητικά συμπεράσματα μέσω της ευρύτερης παρατήρησης σε ζητήματα όπως ο ρυθμός, η επιρροή της μουσικής στη ψυχοσύνθεση του ανθρώπου κ.ά.. Οι ερευνητές κάνουν ευρεία χρήση των νέων τεχνολογιών με τη δημιουργία και ανανέωση βάσεων δεδομένων καθώς και με τη δημιουργία υπολογιστικών μοντέλων. Στα άρθρα που περιέχονται στο Empirical Musicology Review ο αναγνώστης έχει την δυνατότητα να ακούσει και ηχητικά παραδείγματα, γεγονός που καθιστά το κείμενο σαφέστερο και περισσότερο εύληπτο. Ακόμα, στο περιοδικό, το οποίο ανανεώνεται περίπου ανά τρεις μήνες, περιέχονται ανακοινώσεις για νέα συνέδρια και νέες εκδόσεις. Η συντακτική και επιστημονική επιτροπή απαρτίζεται από αυθεντίες του κλάδου και σίγουρα αποτελεί εγγύηση επιστημονικής αρτιότητας.

Ενημερωτικά - Ψυχαγωγικά ηλεκτρονικά περιοδικά στην Ελλάδα

Στον ελληνικό χώρο τα διαδικτυακά περιοδικά γύρω από τη μουσική δεν είναι τόσο διαδεδομένα. Πιο συγκεκριμένα, μέχρι τώρα δεν υπάρχει κάποιο ελληνικό ηλεκτρονικό επιστημονικό περιοδικό, παρόλο που ίσως μία τέτοια επιλογή να αποτελούσε εγγύηση συνέχειας και αδιάλειπτης κυκλοφορίας. Δυστυχώς τα περισσότερα ελληνικά μουσικολογικά περιοδικά έχουν κατά καιρούς αντιμετωπίσει δυσκολίες στην απρόσκοπτη λειτουργία τους με συνέπεια την καθυστέρηση στην έκδοση των τευχών τους. Από την πλευρά των ενημερωτικών περιοδικών αντίθετα, υπάρχουν κάποιες σημαντικές προσπάθειες (www.classicalmusic.gr, www.tar.gr κ.ά) τα οποία ανανεώνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα ενώ υπάρχει όλη η σχετική τρέχουσα ειδησεογραφία. Παράλληλα, μέσω της αρθρογραφίας τους δίνεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να προσεγγίσουν θέματα της επικαιρότητας, ιστορικά θέματα σχετικά με την εξέλιξη της έντεχνης μουσικής δημιουργίας, βιογραφίες συνθετών και παρουσιάσεις δημοφιλών έργων της μουσικής φιλολογίας, ενώ δεν λείπουν και αφιερώματα σε ειδικά θέματα (π.χ. εκπαίδευσης, μουσικοπαιδαγωγικών ζητημάτων κ.ά.) καθώς και συνεντεύξεις με γνωστούς Έλληνες και ξένους καλλιτέχνες. Μία σημαντική δυνατότητα που προσφέρουν κατά κανόνα όλα τα ηλεκτρονικά περιοδικά αυτού του είδους είναι η επικοινωνία μεταξύ των αναγνωστών μέσω της λειτουργίας φόρουμ όπου ανταλλάσσονται απόψεις γύρω από πολλά ζητήματα που αφορούν και ενδιαφέρουν τους μουσικόφιλους αλλά και τους επαγγελματίες μουσικούς.

Επίλογος

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, οι νέες τεχνολογίες έχουν βρει πεδίο ανάπτυξης ακόμα και στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, όπου μάλιστα δείχνουν να μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διάδοση της πληροφορίας και των νέων ερευνητικών ευρημάτων. Φυσικά το μάλλον σίγουρο, τουλάχιστον για το κοντινό μέλλον, είναι ότι τα περιοδικά σε έντυπη μορφή, επιστημονικά και ψυχαγωγικά, δεν θα χάσουν την πρωτοκαθεδρία στη συνείδηση του κοινού. Δύσκολα δηλαδή θα υπάρξει μία απολύτως ξεκάθαρη μετακίνηση του επιστημονικού λόγου προς την πλευρά του διαδικτύου με τους επιστήμονες να δημοσιοποιούν τα ευρήματά τους μονάχα μέσω ιστοσελίδων και ηλεκτρονικών περιοδικών. Παρόλα αυτά, εκείνο που φαίνεται αρκετά πιθανό να συμβεί είναι να συντελεστούν αρκετές νέες προσπάθειες διαδικτυακών περιοδικών που θα είναι ίσης αξίας με τα έντυπα. Η εποχή που διανύουμε είναι μία εποχή προκλήσεων για τον επιστημονικό λόγο και τη μουσική δημιουργία, οπότε οι πρωτοβουλίες και οι αξιόλογες προσπάθειες που διακρίνονται από σοβαρότητα και επαγγελματισμό καλό είναι να αντιμετωπίζονται από τους ειδικούς αλλά και τους μουσικόφιλους με ευμένεια και θετικό πνεύμα.